

Nikotinprodukter

Hjerteforeningen mener, at færrest mulige danskere i fremtiden skal benytte nikotinprodukter. Her skal særligt børn og unge beskyttes mod alle produkttyper, der kan lede til nikotinafhængighed.

Hjerteforeningen arbejder for forebyggelse af hjerte-kar-sygdom gennem tobaks- og nikoteforebyggelse. Rygning af cigaretter udgør fortsat den største enkeltstående risikofaktor for udviklingen af hjertesygdom, men vi ser imidlertid en stor stigning i andelen af unge, som benytter andre typer af nikotinprodukter. Nikotinprodukter, som ifølge Vidensråd for Forebyggelse har skadelig virkning på både hjerte og kar (1). Disse nye nikotinprodukter kan skabe samme type afhængighed som konventionelle tobaksprodukter. Udviklingen ses i mange lande og kan bl.a. hænge tæt sammen med en voldsom stigning i tilgangen af nye produkttyper på markedet. Vi skal derfor arbejde målrettet for at beskytte særligt vores børn og unge mod at bruge eller blive afhængige af nikotinprodukter.

HJERTEFORENINGEN ANBEFALER

- ➔ At alle nikotinprodukter samt røgfri tobaksprodukter side-stilles lovgivningsmæssigt med cigaretter. Det vil fx betyde, at alle nikotinprodukter og røgfri tobaksprodukter fremadrettet bør omfattes af regler om neutral emballage, der bør være forbud mod alle smage, der appellerer til børn og unge, og afgiftsniveauet bør følge niveauet for røgtobakken.
- ➔ At man i forbindelse med revision af tobaksvaredirektivet gør det muligt, at de enkelte medlemslande på sigt kan udfase eksisterende og nye tobaks- og nikotinprodukter fra det nationale marked.
- ➔ At man skærper kontrollen med salg og markedsføring af ulovlige og lovlige nikotinprodukter. Det vil kræve flere ressourcer til de relevante myndigheder.
- ➔ At aldersgrænsen for køb af alle nikotinholdige produkter hæves til 25 år hurtigst muligt for på den måde at mindske antallet af børn og unge, der bliver nikotinafhængige, så længe det ikke er muligt at lave en total udfasning af tobaks- og nikotinprodukter.
- ➔ At der indføres en obligatorisk elektronisk aldersverificering for tobaks- og nikotinforhandlere, der skal forhindre mindreårige i at købe bl.a. nikotinprodukter. Ordningen skal følges løbende og evalueres ofte, så man bl.a. sikrer, at handlen ikke blot sker med kontanter i stedet.

FAKTA

Ved "nikotinprodukter" forstås her produkttyper, som indeholder nikotin, og som ikke er tobaksvarer og ikke er produkter, som er godkendt som lægemidler til brug for rygeafvænnning. Begrebet "nikotinprodukter" bruges således her som en samle-betegnelse for "tobakssurrogater" og "elektroniske cigaretter". Produkter, som betegnes som "opvarmet tobak", indgår ikke i dette holdningspapir, da WHO har betegnet dem som tobaksprodukt, og de er i dansk lovgivning underlagt samme regler som cigaretter mm. (2)

Vidensrådet konkluderer, at der er stærk evidens for nikotins skadelige virkning på hjerte og kar, moderat evidens for større risiko for død ved eksisterende hjertesygdom/blodprop, og at en sammenhæng mellem tidlig udsættelse for nikotin og senere hjerte-kar-sygdom er sandsynlig. (1).

E-cigaretter vurderes skadelige for hjerte-kar-systemet af både WHO (3), World Heart Federation (4) og European Heart Network (5).

Nikotinposer vurderes af de tyske myndigheder som potentielt helbreds-skadende på hjerte-kar-systemet blandt mennesker, som har en hjerte-kar-sygdom (Bundesinstitut für Risikobewertung) (6)

35,1 % af unge mellem 15 og 29 år anvender mindst et nikotinholdigt produkt i 2022, fx cigaretter, snus eller e-cigaretter. Tallet var 26,3 % i 2020 (8).

12,9 % af unge mellem 15 og 29 år brugte mindst en type røgfrit nikotinprodukt (snus, nikotinposer eller tyggetobak) i 2022. Tallet var 9,1 % i 2020 (8).

Fra 2021 til 2022 er andelen af 15-17-årige der bruger e-cigaretter steget fra 3,3 % til 10,1 %. Stigningen afspejler næsten udelukkende et øget forbrug i engangs e-cigaret-produkter, som for størsteparten er ulovlige ift. dansk lovgivning (8).

Nikotinprodukter

KILDER

1. Vestbo j, Andreasen JT, Bast LS, Lund, L, Pisinger S. Nikotinbrug blandt børn og unge – Konsekvenser og forebyggelse [Internet]. Vidensråd for Forebyggelse; 2022. Tilgængelig hos: <https://vidensraad.dk/rapport/nikotinbrug-blandt-boern-og-unge-konsekvenser-og-forebyggelse>
2. Bekendtgørelse af lov om tobaksvarer m.v., LBK nr. 1489 af 18/06/2021, definition af nikotinprodukter: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2021/1489>
3. World Health Organization. WHO report on the global tobacco epidemic, 2021: addressing new and emerging products [Internet]. Geneva: World Health Organization; 2021 [henvist 18. oktober 2022]. 210 s. Tilgængelig hos: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240032095>
4. E-CIGARETTES: A NEW THREAT TO CARDIOVASCULAR HEALTH – A WORLD HEART FEDERATION POLICY BRIEF [Internet]. World Heart Federation; Tilgængelig hos: <https://world-heart-federation.org/resource/e-cigarettes-a-new-threat-for-cardiovascular-health-whf-policy-brief/>
5. Electronic cigarettes and cardiovascular disease – an update from the European Heart Network, november 2019. https://www.ehnheart.org/images/EHN_e-cigarettes_final_final.pdf
6. Health risk assessment of nicotine pouches. Updated BfR Opinion no. 023/2022, 7 October 2022 <https://www.bfr.bund.de/cm/349/health-risk-assessment-of-nicotine-pouches.pdf>
7. Sundhedsudvalget 2020-21 SUU Alm. del – endeligt svar på spørgsmål 1012 med bidrag fra Sundhedsstyrelsen. Sundhedsministeriet; <https://www.ft.dk/samling/20201/alm-del/suu/spm/1012/svar/1779502/2388840.pdf>
8. SRØG – En undersøgelse af tobak, adfærd og regler – Udvalgte tendenser 2022, rapport 4, Rapporten er udarbejdet af Statens Institut for Folkesundhed i samarbejde med Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen og Lungeforeningen, 2023. [https://www.sdu.dk/da/sif/rapporter/2023/\\$roeg_tobak_adfaerd_regler](https://www.sdu.dk/da/sif/rapporter/2023/$roeg_tobak_adfaerd_regler)

NYTTIGE DOKUMENTER OG LINKS

- Avisen Danmark lavede i oktober 2022 en stikprøve blandt en række kiosker, hvor de kom med et eksempel på, hvor let tilgængeligt puffbars er (06. oktober 2022): <https://avisendanmark.dk/artikel/nikotin-forkl%C3%A6dt-som-slik-lokker-b%C3%B8rn-og-unge-stikpr%C3%B8ver-vidner-om-ulovlig-salg-af-e-cigaretter-i-n%C3%A6sten-hver-anden-by>
- Opsummerende artikel om skadevirkninger ved nikotin, bygget på rapporten fra Vidensråd for Forebyggelse (06. maj 2022): <https://www.berlingske.dk/samfund/en-ny-rapport-tegner-et-dystert-billede-af-roegfri-nikotinprodukter-der-er>
- Sundhedsstyrelsen beskriver sin bekymring for det stigende forbrug af nikotin blandt børn og unge (09. februar 2022): <https://politiken.dk/forbrugogliv/sundhedogmotion/art8609921/R%C3%B8gfri-nikotin-breder-sig-blandt-unge-%C2%BB-Det-starter-med-sjov-og-fest-men-s%C3%A5-bliver-det-noget-man-bare-skal-have%C2%AB>
- DR TV har lavet en kort explainer om nikotin, og hvorvidt det er farligt: https://www.dr.dk/drtv/episode/explainer_-er-nikotin-farligt_357126
- Vidensråd for Forebyggelse har lavet en explainer, hvor de beskriver, hvordan nikotin skader børn og unges hjerner: https://vimeo.com/751591328/a6b5382643?embedded=true&source=video_title&owner=11712176
- Sophie Løhde udtaler sig om nikotinprodukter. Hun kritiserer argumentet om, at nikotinprodukter er mindre skadelige og derfor bør udbredes frem for cigaretter (23. februar 2023): <https://politiken.dk/forbrugogliv/sundhedogmotion/art9223493/%C2%BBDer-var-nikotin-i-den-puff-bar-svarende-til-200-cigaretter%C2%AB>
- TV 2 har kørt et tema om nikotinprodukter og brugen heraf blandt børn og unge. Her sættes der fokus på industriens metoder: <https://tv.tv2.dk/roegsloeret-fra-tobaksindustrien>